

Менеджмент респіраторних захворювань

Гострі респіраторні інфекції (ГРІ) об'єднують захворювання верхніх і нижніх дихальних шляхів, які викликає широкий спектр мікроорганізмів. Найчастішими збудниками ГРІ є віруси. Обмеженість етіотропного лікування ГРІ вірусного походження зумовлює потребу у розширенні можливостей базисного та симптоматичного лікування, а також профілактики респіраторних інфекцій. Нинішня пандемія коронавірусної інфекції надала нового значення таким важливим профілактичним заходам, як соціальне дистанціювання та використання засобів індивідуального захисту, що раніше недооцінювалися населенням. Що стосується тактики лікування, то при розвитку ГРІ у кожному конкретному випадку необхідний персоналізований підхід, котрий входить у сучасну концепцію ведення (менеджменту), а не стандартизованого лікування хвороби. Ефективне рішення клінічної задачі залежить від багатьох факторів: віку, індивідуальних характеристик пацієнта, наявності супутньої патології, способу життя тощо. Виведення на фармацевтичний ринок нових лікарських засобів дозволяє підібрати найбільш підходящий режим лікування, що відповідає сучасній концепції ведення пацієнта.

У рамках фахової школи «Практична педіатрія від А до Я» заслужений лікар України, голова Асоціації педіатрів м. Києва, член правління Асоціації педіатрів України, експерт МОЗ України, завідувачка кафедри дитячих і підліткових захворювань Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, доктор медичних наук, професор Галина Володимирівна Бекетова представила доповідь «Менеджмент респіраторних захворювань в умовах пандемії».

Г.В. Бекетова

— Уже другий рік світ живе в умовах пандемії нової вірусної інфекції, яка змусила людство прийняти нові правила поведінки в соціумі (карантинні заходи, соціальне дистанціювання, індивідуальний захист). Незважаючи на те що на сьогодні визначені клінічні форми COVID-19, їх частота та методи терапії, потрібно припустити імовірність виникнення нових варіантів вірусу. Найважливішим уроком 2020 р. стало розуміння необхідності прийняття нової парадигми превентивної персоналізованої медицини, спрямованої на збереження здоров'я, яка відповідає Глобальній стратегії ООН «Цілі сталого розвитку» (2016-2030 рр.). Однак на сьогодні найважливішим є запобігання інфікуванню, ефективна профілактика, раціональна та безпечна терапія як COVID-19, так і інших ГРІ.

Лікування всіх ГРІ ґрунтується на трьох основних напрямках: базисному (домашній режим, який відіграє ключову роль у запобіганні поширення інфекції, та пероральна регідрація), симптоматичному (усунення симптомів хвороби з метою покращення якості життя й уникнення інфікування оточуючих) та етіотропному (застосування противірусних та антибактеріальних засобів у разі необхідності).

Для симптомів ГРІ характерна певна тривалість, і спільним завданням лікаря та батьків є прийняти оптимальне рішення щодо потреби призначення лікарських засобів дитині. Якщо донедавна основною метою симптоматичної терапії було покращення якості життя хворого, то сьогодні все більше уваги приділяється усуненню симптомів ГРІ як способу запобігання подальшого поширення інфекції. Зараз доступний широкий асортимент засобів для медикаментозної корекції симптомів ГРІ (гарячки, болю в горлі, головного та вушного болю, закладеності носа, ринореї, кашлю тощо). Значна частина лікарських препаратів є комбінованими й одразу дозволяють усунути кілька симптомів. Зокрема, при болю в м'язах і гарячці використовують препарати, що містять жарознижувальні та інші компоненти, які прискорюють одужання пацієнта.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) рекомендує лише два жарознижувальних засоби для використання в педіатричній практиці: ібупрофен і парацетамол. Ібупрофен – неселективний інгібітор циклооксигенази (ЦОГ)-1 та -2, що має низку протипоказань з боку шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної системи та інших органів.

Парацетамол (ацетамінофен) пригнічує ЦОГ-3 у центральній нервовій системі, тому, відповідно, володіє центральною жарознижувальною та знеболювальною дією. Також парацетамол контролює синтез простагландинів, які підтримують запальний процес, за рахунок чого проявляється його додаткова протизапальна дія (J.E. Sullivan et al., 2011).

Згідно з керівництвом ВООЗ із надання медичної допомоги при лихоманці дітям молодшого віку (з 1 міс), застосування парацетамолу в дозі 15 мг/кг маси тіла через кожні 6 год є найбільш безпечним та ефективним способом купірування гарячки.

З метою порівняння профілів безпечності ібупрофену та парацетамолу у дітей був проведений системний огляд і метааналіз рандомізованих плацебо-контрольованих досліджень. Вибірка з 18 досліджень за участю 32 469 пацієнтів підтверджує, що парацетамол спричиняє достовірно меншу кількість побічних реакцій порівняно з ібупрофеном (E.R. Southey et al., 2009). Ці дані дають змогу вважати парацетамол базовим засобом для симптоматичного лікування ГРІ.

Гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ) викликає широкий спектр збудників, однак і в дорослих, і у дітей переважають риновіруси. Відомо, що респіраторні віруси (у тому числі риновіруси) активують $\alpha 1$ -адренорецептори (безпосередньо пов'язані зі слизоутворенням) та H_1 -гістамінові рецептори, що призводить до збільшення об'єму секрету в дихальних шляхах. На 2-5-й день хвороби при грипі та інших ГРВІ спостерігається різке підвищення рівня гістаміну, як і при загостреннях алергічних захворювань. Медіатори запалення (гістамін, фактор некрозу пухлини (ФНП), інтерлейкін (ІЛ)-6) активують молекули міжклітинної адгезії ICAM-1, які є рецепторами для риновірусів, а також сприяють проникненню бактерій і формуванню бактеріальних ускладнень. Слід зазначити, що особи з наявним алергічним запаленням є більш схильними до інфікування риновірусами на тлі активації ICAM-1 гістаміном. Цей механізм став точкою терапевтичного впливу блокаторів H_1 -гістамінових рецепторів, які знижують активність молекул ICAM-1, тим самим чинять непрямий противірусний та протизапальний ефект.

На сьогодні відомо чотири типи гістамінових рецепторів (H_1 -4), три з яких (H_1 , 3 та 4) беруть участь у розвитку запалення. Протизапальна активність сучасних блокаторів H_1 -гістамінових рецепторів зумовлена гальмуванням продукції цитокінів (ІЛ-3, -4, -6, -13, ФНП, гранулоцитарно-макрофагального колоніестимулювального фактора), хемотаксису та накопичення лімфоцитів у шкірі, зменшення продукції хемокінів RANTES, ІЛ-8 та зниження експресії молекул адгезії (ICAM-1, VCAM-1).

Леводетиризину гідрохлорид – представник блокаторів H_1 -гістамінових рецепторів останнього покоління. Через пригнічення експресії ICAM-1 молекул застосування леводетиризину знижує вірусне навантаження. Леводетиризин запобігає розвитку вторинної бактеріальної інфекції (*Staphylococcus aureus*, *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*) завдяки перешкоджанню адгезії та зниженню кількості CEACAM1-рецепторів і фібронектину (J-Y. Min et al., 2012). За рахунок

блокування гістамінових рецепторів, зниження продукції прозапальних медіаторів (ІЛ-3, -4, -6, -13, ФНП) та зниження активації молекул міжклітинної адгезії VCAM-1 леводетиризин чинить протизапальну дію.

На українському фармацевтичному ринку доступні комбіновані лікарські засоби Хелпекс® Антиколд Нео для дітей (для дітей з 6 років) та Хелпекс® Антиколд Нео Імбир без цукру (для дітей старших 12 років і дорослих із супутнім цукровим діабетом чи серцево-судинними захворюваннями). У 2019 і 2020 рр. у рамках щорічного конкурсу професіоналів фармацевтичної галузі України «Панацея» лікарський засіб Хелпекс® визнано препаратом року у номінації «Безрецептурний препарат року» серед антипіретиків та аналгетиків.

Відмітною ознакою препарату Хелпекс® Антиколд Нео для дітей є вдале поєднання антипіретика/аналгетика парацетамолу (320 мг) з блокатором H_1 -гістамінових рецепторів останнього покоління леводетиризину гідрохлоридом (1,25 мг). Парацетамол володіє жарознижувальною, знеболювальною та слабкою протизапальною дією, а леводетиризин в аспекті ГРВІ чинить непряму противірусну дію за рахунок підвищення стійкості клітин до риновірусів, сприяє запобіганню розвитку вторинної бактеріальної інфекції, чинить протизапальну дію та має протиалергічний ефект. Поєднання протизапальної дії парацетамолу та леводетиризину забезпечує купірування симптомів запалення. Як барвник та ароматизатор у препараті Хелпекс® Антиколд Нео для дітей використовуються безпечні компоненти: порошок червоного буряка та натуральний ароматизатор малини.

Лінійка препаратів ТОВ «МовіХелс» включає протизастудний засіб з непрямою противірусною дією для пацієнтів із цукровим діабетом і серцево-судинною патологією Хелпекс® Антиколд Нео Імбир без цукру. До його складу входить парацетамол (500 мг), леводетиризин гідрохлорид (1,25 мг), натуральний екстракт імбиру лікарського та натуральний замінник цукру нового покоління еритрол. Перевагою такого складу є екстракт імбиру лікарського, який справляє антисептичний (протимікробна активність проти широкого спектра патогенних мікроорганізмів), протизапальний (блокує дію прозапальних ферментів ЦОГ та ліпооксигенази), імуностимулювальний і гіпоглікемічний ефекти.

Отже, поява на ринку лінійки препаратів Хелпекс® («МовіХелс», Швейцарія) значно розширює терапевтичні можливості симптоматичного лікування ГРІ. Крім основного ефекту – жарознижувального – Хелпекс® Антиколд Нео для дітей і Хелпекс® Антиколд Нео Імбир без цукру чинять противірусну дію, що має особливе значення в період розпау ГРІ.

Підготувала Ілона Цюпа

Helrex®

MoviHealth
Produced in Switzerland

Антиколд нео **для дітей**

**Протизастудний засіб
з противірусною* дією¹
для дітей з 6 років³**

- лікування основних симптомів ГРВІ та грипу¹
- непряма противірусна дія по відношенню до риновірусів^{1,2}
- зниження рівня вторинної адгезії *Staphylococcus aureus* та *Haemophilus influenzae*¹

**ВИРОБЛЕНО
В ШВЕЙЦАРІЇ¹**

- парацетамол 320 мг
- левоцетиризину дигідрохлорид 1,25 мг
- без судинозвужуючих компонентів**
- містить натуральний барвник буряку червоного та натуральний ароматизатор малини

**Протизастудні засоби
з противірусною дією⁴
по відношенню до риновірусів
дорослим і дітям від 12 років**

парацетамолу – 500 мг
фенілефрину гідрохлориду – 10 мг
левоцетиризину дигідрохлориду – 1,25 мг
зі смаком лимона

Парацетамолу 500 мг
Левोцетиризину дигідрохлориду 1,25 мг
Містить натуральний екстракт імбиру лікарського (6:1)
Містить еритритол
Без судинозвужуючих компонентів

парацетамолу – 650 мг
фенілефрину гідрохлориду – 10 мг
левоцетиризину дигідрохлориду – 1,25 мг
зі смаком лимона

парацетамолу – 500 мг
фенілефрину гідрохлориду – 10 мг
левоцетиризину дигідрохлориду – 1,25 мг
зі смаком малини

Парацетамолу 500 мг
Фенілефрину гідрохлориду 10 мг
Левоцетиризину дигідрохлориду 1,25 мг
Містить натуральний екстракт імбиру лікарського (6:1)

парацетамолу – 650 мг
фенілефрину гідрохлориду – 10 мг
левоцетиризину дигідрохлориду – 1,25 мг
зі смаком малини

* по відношенню до риновірусів. 1. Інструкція для медичного застосування лікарського засобу Хелпекс® Антиколд нео для дітей. 2. Jang YJ, Wang JH, Kim JS, Kwon HJ, Yeo NK, Lee BJ. Levocetirizine inhibits rhinovirus-induced ICAM-1 and cytokine expression and viral replication in airway epithelial cells. *Antiviral Res.* 2009 Mar; 81(3):226-33. doi: 10.1016/j.antiviral.2008.12.001. Epub 2008 Dec 25. 3. Застосовується дітям від 6 до 10 років. 4. Інструкція для медичного застосування відповідного лікарського засобу. РП МОЗ України № UA/17806/01/01 від 28.11.2019, № UA/16014/01/01, 16015/01/01 від 12.05.2017, № UA/15354/01/01, 15355/01/01 від 28.07.2016, № UA/17631/01/01, 17630/01/01 від 21.08.2019. Інформація призначена для спеціалістів в галузі охорони здоров'я. Повна інформація про лікарський засіб, в тому числі характеристика, лікувальні властивості, побічні дії і протипоказання, міститься в інструкції для медичного застосування лікарського засобу. Відпускається без рецепта.

ТОВ «Мові Хелс». Київ, пр-т Академіка Глушкова 12А. Тел. (044) 500-71-40 www.movi-health.com.ua